

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11Co/289/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2212201687
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 06. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Fedor Benka
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2014:2212201687.1

Uznesenie

Krajský súd v Trnave v právnej veci žalobcu: Spectus Sp. z o.o., so sídlom Cesarzowicka 5, Wroclaw, Poľsko, zapísaná v obchodnom registri Okresného súdu Wroclaw - Fabryczna 6, oddiel obchodný, č. KRS 000033510, IČ DPH 778-13-83-197, zastúpený: JUDr. Peter Kubik, advokát, Poľná 9, Dunajská Streda, proti žalovanej: V. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX/X, Y. G., zastúpená: JUDr. Ing. Štefan Neszméry, advokát, Námestie priateľstva 2172/31, Dunajská Streda, o vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 13. decembra 2012, č.k. 6C/8/2012-51, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa **r u š í** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Rozsudkom napadnutým odvolaním súd prvého stupňa zamietol žalobu žalobcu, ktorou sa tento proti žalovanému domáhal vyslovenia, že právny úkon dohody o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov zo dňa 24.09.2010 uzavretej medzi H. R. a žalovanou, ktorou žalovaná nadobudla do svojho výlučného vlastníctva nehnuteľnosti špecifikované v žalobe, je voči žalobcovi právne neúčinný. O trovách konania súd rozhodol tak, že žalobcovi uložil zaplatiť žalovanej náhradu trov konania titulom trov právneho zastúpenia vo výške 331,60 eur do rúk jej advokáta do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil použitím ust. § 42a ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, keď na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba žalobcu nie je dôvodná. Žalobca v žalobe a v priebehu konania tvrdil, že manžel odporkyne H. R. previedol do jej výlučného vlastníctva nehnuteľnosti s úmyslom ukrátiť navrhovateľa a tento prevod uskutočnil bezprostredne po tom, ako mu bol doručený rozsudok rozhodcovského súdu. Navrhovateľ však v konaní neunesol dôkazné bremeno na preukázanie týchto skutočností. Návrh na zrušenie BSM za trvania manželstva bol podaný na súde dňa 26.05.2010 a podal ho manžel odporkyne. Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda 12C/173/2010, ktorý nadobudol právoplatnosť 05.07.2010 a vykonateľnosť 10.08.2012. Súd zrušil ich BSM za trvania manželstva. Dohoda o vyporiadaní BSM manželov, ktorej neúčinnosti vo vzťahu voči navrhovateľovi sa navrhovateľ v tomto konaní domáha, bola uzatvorená dňa 23.08.2010. Stály rozhodcovský súd pri IURO, s.r.o. rozhodol rozsudkom dňa 13.09.2010, ktorým zaviazal H. R. zaplatiť navrhovateľovi istinu 32.126,74 eur a trovy konania. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť 21.09.2010 a vykonateľnosť 25.09.2010. Tvrdenia navrhovateľa, že manžel odporkyne uskutočnil prevod bezprostredne po tom, ako bol vydaný hore uvedený rozsudok, sú nepravdivé, vyhlásenie rozsudku o zrušení BSM, ako aj podpísania spornej dohody o vyporiadaní BSM sa udiali pred vydaním tohto rozsudku. V zmysle § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka, úspešne možno odporovať právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známy a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech

týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla poznať. Samotné rozhodnutie manžela odporkyne previesť na ňu nehnuteľnosti nadobudnuté počas manželstva patriace do BSM právne relevantným spôsobom nepreukazujú vôľu odporcu ukrátiť veriteľa. O tom, aké mal jej manžel problémy s navrhovateľom odporkyňa nevedela. V zmysle rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/142/02 pre aplikáciu ust. § 42a Občianskeho zákonníka muselo by byť objektívne preukázané, že odporkyňa úmysel manžela vedúci ku kráteniu pohľadávky navrhovateľa musela poznať. Túto skutočnosť však navrhovateľ v konaní nepreukázal. Vzhľadom na vyššie uvedený skutkový a právny stav veci súd dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný a v celom rozsahu ho zamietol. V čase uzavretia dohody o vyporiadaní BSM dňa 23.08.2010 existencia pohľadávky navrhovateľa voči manželovi odporkyne nebola potvrdená súdnym rozhodnutím. Stály rozhodcovský súd pri IURO, s.r.o. rozhodol vo veci dňa 13.09.2010, tento rozsudok nadobudol právoplatnosť 21.09.2010 a vykonateľnosť 25.09.2010, z čoho je zrejmé, že dohoda vo veci vyporiadania BSM bola uzatvorená ešte pred existenciou tohto súdneho rozhodnutia. S poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p. súd priznal odporkyňi náhradu trov konania z titulu trov právneho zastúpenia, ktoré trovy odporkyňa vynaložila na úspešné bránenie svojho práva.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca, ktorý navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V prvom rade namietol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nespĺňa požiadavky ani kladené zákonom, trpí vadou, ktorá môže mať za následok jeho nesprávnosť. Poukázal na to, že výrok rozsudku nemá byť formulovaný iba odkazom na obsah žalobného návrhu slovami „návrh sa zamietá“, ale malo by byť z neho zrejmé i to, aký nárok sa zamietá. Súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že žalobca v konaní neunesol dôkazné bremeno na preukázanie skutočností rozhodujúcich pre posúdenie jeho nároku, resp., že skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie nároku žalobcu nepreukázal. Žalobca sa domnieva, že súd dôkaznú situáciu žalobcu v tomto konaní nesprávne interpretoval, vec z tohto pohľadu nesprávne právne posúdil, čo viedlo k nesprávnym skutkovým zisteniam na základe vykonaných dôkazov a v konečnom dôsledku k zamietnutiu jeho žaloby. Právny úkon, ktorému žalobca odporoval, bol uskutočnený medzi H. R. a žalovanou, ktorí v tom čase boli manželmi, teda blízkymi osobami v zmysle § 116 a nasl. Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na znenie § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka. Poukázal na to, že v priebehu konania nebolo sporné, že úkon, odporovateľnosť ktorého žalobca uplatnil, bol uskutočnený necelé tri roky pred podaním návrhu na súd. Žalobca tiež v priebehu konania preukázal, že má v čase rozhodovania súdu vymáhateľnú pohľadávku voči dlžníkovi, a to na základe rozhodcovského rozsudku zo dňa 13.09.2010, dokonca aj v čase uskutočnenia odporovateľného úkonu (23.08.2010) mal žalobca voči dlžníkovi vymáhateľnú pohľadávku v zmysle rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/102/99, o ktorej pohľadávke dlžník vedel, nakoľko mu bola doručená výzva žalobcu na plnenie zo dňa 19.05.2010 a dňa 16.06.2010 mu bola doručená aj žaloba podaná žalobcom na Stály rozhodcovský súd zriadený pri IURO, s. r. o.. V priebehu konania tiež preukázal, že uspokojenie jeho pohľadávky voči dlžníkovi je ukrátené, resp. nemožné práve v dôsledku právneho úkonu, ktorému odporuje, keď na vymáhanie pohľadávky žalobcu voči dlžníkovi sa od roku 2010 vedie exekučné konanie, avšak bezúspešne, nakoľko jediný postihnuteľný majetok výkonom rozhodnutia bol práve rodinný dom s pozemkami prevedený napadnutým právnym úkonom. Poukázal na to, že v prípade, že ukračovací úkon bol urobený voči dlžníkovej osobe blízkej, nemusí okrem vyššie uvedených a v konaní preukázaných skutočností nič iné preukazovať, pričom vedomosť blízkej osoby o úmysle dlžníka ukrátiť svojho veriteľa sa zákonom prezumuje, to znamená, že nie žalobca ale žalovaná ako blízka osoba dlžníka musí uniesť dôkazné bremeno ohľadne toho, že o úmysle dlžníka nemohla vedieť, a to ani pri vynaložení náležitej starostlivosti. Je pritom podstatné, že táto náležitá starostlivosť musí byť aktívna, blízka osoba musí preukázať snahu urobiť kroky smerujúce k tomu, aby preverila, či úmysel dlžníka nesmeruje k ukráteniu svojich veriteľov. Namietol, že prvostupňový súd v tomto smere žiadne dokazovanie nevykonal a ani nemohol, lebo žalovaná žiadne dôkazy na preukázanie vynaloženia náležitej starostlivosti nepredložila. Naopak, súd prvého stupňa celú dôkaznú situáciu v rozpore so zákonom obrátil a požadoval od žalobcu preukázanie vedomosti žalovanej o úmysle dlžníka ukrátiť svojich veriteľov.

Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O.s.p.) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba - účastník konania (§ 201 a § 204 ods. 1 O.s.p.) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 201 a § 202 O.s.p.) postupom bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok, ako aj konanie mu predchádzajúce v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že odvolanie

žalobcu je dôvodné, pretože napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie.

Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 6C/8/2012 je určenie, že právny úkon - dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov zo dňa 24.09.2010 uzatvorená medzi H. R. a žalovanou, ktorou žalovaná nadobudla do výlučného vlastníctva nehnuteľnosti označené v žalobe, je voči žalobcovi právne neúčinná.

Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správneho postupu a rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým bola žaloba zamietnutá a žalobcovi bolo uložené zaplatiť žalovanej náhradu trov konania.

Podľa § 42a ods. 1 a 2 veriteľ sa môže domáhať, aby súd určil, že dlžníkove právne úkony podľa odsekov 2 až 5, ak ukracujú uspokojenie jeho vymáhateľnej pohľadávky, sú voči nemu právne neúčinné. Toto právo má veriteľ aj vtedy, ak je nárok proti dlžníkovi z jeho odporovateľného právneho úkonu už vymáhateľný alebo ak už bol uspokojený. Odporovať možno právnomu úkonu, ktorý dlžník urobil v posledných troch rokoch v úmysle ukrátiť svojho veriteľa, ak tento úmysel musel byť druhej strane známe, a právnomu úkonu, ktorým bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorému došlo v posledných troch rokoch medzi dlžníkom a osobami jemu blízkymi (§ 116 a § 117) alebo ktoré dlžník urobil v uvedenom čase v prospech týchto osôb s výnimkou prípadu, keď druhá strana vtedy dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa aj pri náležitej starostlivosti nemohla rozpoznať.

Účelom odporovateľnosti ako inštitútu občianskeho páva je zabrániť nepoctivým úkonom dlžníka, ktorými znižuje svoj majetok (veci, práva a pohľadávky) na úkor veriteľa. Podstatou odporovateľnosti je neúčinnosť právneho úkonu voči určitej osobe, ktorá znamená, že veriteľ môže požadovať uspokojenie svojej pohľadávky z predmetu odporovaného právneho úkonu tak, ako by k tomuto úkonu vôbec nedošlo. Dlžníkov právny úkon musí ukracovať uspokojenie vymáhateľnej pohľadávky veriteľa. Zákonnému pojmu „vymáhateľná pohľadávka“ zodpovedá taká pohľadávka, ktorú možno úspešne vymáhať pred súdom v základnom konaní. Podmienkou uplatnenia odporovateľnosti teda nie je právoplatné súdne rozhodnutie, ktoré je vykonateľné. Ukrátenie uspokojenia veriteľovej pohľadávky predpokladá také skrátenie (zmenšenie) majetku, ktoré bráni uspokojeniu pohľadávky v celom rozsahu alebo aspoň sčasti. Úmysel ukrátiť veriteľa sa predpokladá pri právnych úkonoch, ktorými bol veriteľ dlžníka ukrátený, a ku ktorým došlo medzi dlžníkom a blízkou osobou, alebo ktoré dlžník urobil v prospech týchto osôb. Uvedené neplatí, ak druhá strana (blízka osoba) dlžníkov úmysel ukrátiť veriteľa ani pri náležitej starostlivosti nemohla rozpoznať. Náležitá starostlivosť a schopnosť rozpoznať úmysel dlžníka sú skutkové okolnosti, ktoré treba zisťovať konkrétne, diferencovane a špecificky v každom jednotlivom prípade.

Podľa § 116 Občianskeho zákonníka blízkou osobou je príbuzný v priamom rade, súrodenec a manžel; iné osoby v pomere rodinnom alebo obdobnom sa pokladajú za osoby sebe navzájom blízke, ak by ujmu, ktorú utrpela jedna z nich, druhá dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu.

Iné osoby nie sú blízkymi osobami automaticky, predovšetkým musí medzi nimi jestvovať rodinný alebo obdobný pomer a ďalšou podmienkou je, že ujmu, ktorú by utrpela jedna z osôb, by druhá z nich dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Obdobný pomer treba skúmať so zreteľom na skutočnosť, ktorá určuje vznik vzťahu medzi týmito osobami. Druhou podmienkou je to, že osoba by ujmu, ktorú utrpela iná osoba, dôvodne pociťovala ako vlastnú ujmu. Záver o tom je vecou posúdenia konkrétneho prípadu a nedá sa zovšeobecniť.

Podľa § 120 ods. 1 O.s.p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhnú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Účastníci konania majú procesnú dôkaznú povinnosť, t.j. povinnosť uviesť dôkaz na preukázanie tvrdených skutočností. Procesný dôsledok spojený s dôkaznou povinnosťou môže mať za následok neunesenie dôkazného bremena. Niekedy môže byť sporné, ktorý z účastníkov má dôkazné bremeno. Zásadne však nemožno uložiť dôkazné bremeno na preukázanie tvrdenia, ktoré urobila druhá strana. Účastník, ktorý neoznačil dôkazy potrebné na preukázanie svojich tvrdení, nesie za predpokladu, že ním tvrdená skutočnosť nebola inak preukázaná, nepriaznivé následky v podobe takého rozhodnutia

súdu, ktoré bude vychádzať zo skutkového stavu zisteného na základe ostatných vykonaných dôkazov. Rovnaké následky postihnú i toho účastníka, ktorý síce navrhol dôkazy na preukázanie pravdivosti svojich tvrdení, ale hodnotenie vykonaných dôkazov súdom vyznelo tak, že dokazovanie nepotvrdilo pravdivosť skutkových tvrdení účastníka. Dôsledkom toho, že tvrdenie účastníka nie je preukázané ani na základe navrhnutých dôkazov, ani na základe dôkazov, ktoré súd vykonal bez návrhu, je pre účastníka nepriaznivé rozhodnutie.

Odvolačný súd po preskúmaní obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvého stupňa na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec i nesprávne právne posúdil.

Z obsahu spisového materiálu bolo preukázané, že žalobca má voči H. R. pohľadávku, na úhradu ktorej bol H. R. vyzvaný dňa 19.05.2010, pričom dňa 16.06.2010 mu bola doručená aj žaloba, ktorá bola žalobcom podaná na Stály rozhodcovský súd zriadený pri IURO, s. r. o.. Rozsudkom rozhodcovského súdu č. 142/2010-RS9 zo dňa 13.09.2010 bolo H. R. uložené zaplatiť žalobcovi sumu 32.126,74 eur s príslušenstvom, ktorý rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 21.09.2010 a vykonateľnosť dňa 25.09.2010. Dňa 26.05.2010 bol podaný na Okresný súd Dunajská Streda návrh na zrušenie BSM žalovanej a H. R., pričom rozsudkom sp. zn. 12C/173/2010 právoplatným dňa 05.07.2010 a vykonateľným dňa 10.08.2010 bolo zrušené ich bezpodielové spoluvlastníctvo manželov. Dňa 23.09.2010 bola uzatvorená dohoda o vyporiadaní bezpodielového spoluvlastníctva manželov medzi H. R. a žalovanou, na základe ktorej žalovaná nadobudla do výlučného vlastníctva nehnuteľnosti špecifikované v predmetnej dohode. Žalobca v konaní tvrdil, že predmetným úkonom došlo k ukráteniu uspokojenia jeho vymáhateľnej pohľadávky, nakoľko od roku 2010 sa neúspešne vedie exekučné konanie proti povinnému H. R..

Súdu prvého stupňa bolo potrebné vytknúť, že nesprávne stanovil, ktorý z účastníkov má povinnosť na preukázanie svojich tvrdení. Veriteľ nesie dôkazné bremeno preukázania, že voči dlžníkovi má vymáhateľnú pohľadávku, ako aj preukázať úmysel dlžníka ukrátiť veriteľa a v tej súvislosti existenciu prekážky brániacej uspokojeniu pohľadávky v celom rozsahu alebo aspoň sčasti. Úmysel ukrátiť veriteľa sa predpokladá pri právnych úkonoch, ktorými bol veriteľ dlžníka ukrátený a ku ktorým došlo medzi dlžníkom a blízkou osobou, alebo ktoré dlžník urobil v prospech týchto osôb. Osoba dlžníkovi blízka má však možnosť preukázať (na nej je dôkazné bremeno), že úmysel ukrátiť veriteľa nielenže nepoznala, ale aj to, že jej nemožno vyčítať zavinenie tejto jej neznalosti, resp., že úmysel dlžníka nemohla poznať ani pri náležitej starostlivosti.

V zmysle vyššie uvedeného odvolací súd považuje záver súdu prvého stupňa, že uzatvorením predmetnej dohody nebola právne relevantným spôsobom preukázaná vôľa dlžníka ukrátiť veriteľa za predčasný a zrejme nesprávny. Z dokazovania vyplynulo, že práve v dôsledku vymáhania pohľadávky žalobcu voči dlžníkovi bol najskôr podaný návrh na zrušenie BSM a následne bola uzatvorená i dohoda o vyporiadaní BSM, na základe ktorej boli predmetné nehnuteľnosti prevedené do výlučného vlastníctva žalovanej. Je úlohou žalovanej, aby v konaní preukázala, že úmysel dlžníka ukrátiť žalobcu nielenže nepoznala, ale aj to, že jej nemožno vyčítať zavinenie tejto jej neznalosti, resp., že úmysel dlžníka nemohla poznať ani pri náležitej starostlivosti. Uvedenú dôkaznú povinnosť má žalovaná a nie žalobca, ako to tvrdil súd prvého stupňa.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 221 ods. 1 písm. h) zrušil a podľa ods. 2 citovaného ustanovenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci súd prvého stupňa doplní dokazovanie a opätovne vec posúdil v zmysle vyššie uvedeného.

Senát krajského súdu uvedené uznesenie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.